

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา” มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากร พฤติกรรมการเปิดรับและการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร พฤติกรรมการเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะจากการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา
โดยการตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้
 1. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา
 2. ความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา
 3. พฤติกรรมการเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากประชากรคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา จากสำนักงานเกษตรอำเภอ 16 อำเภอ จำนวน 150 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือแล้ว เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรด้วยตนเอง และวิธีการจัดส่งไปยังประชากรโดยขอความอนุเคราะห์จากเกษตรอำเภอ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ประจำสำนักงานเกษตรอำเภอนั้นๆ จำนวน 1 คน เพื่อขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตอบแบบสอบถามและส่งกลับมา แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาสถิติค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า Pearson Correlation โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการประมวลผล ซึ่งสามารถสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 ลักษณะประชากร

ประชากรคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้งหมดจำนวน 150 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.33 และเพศหญิงร้อยละ 40.67 มีอายุเฉลี่ย 46 ปี จบระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 70.00 และรองลงมาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 22.67 มีรายได้เฉลี่ย 20,488.70 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร รองลงมาคือ เจ้าพนักงานการเกษตร ร้อยละ 51.33 และ 14.67 ตามลำดับ และรับราชการ/ปฏิบัติงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นเวลาเฉลี่ย 22 ปี

1.2 ความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง จำนวน 84 คนคิดเป็น ร้อยละ 56.00 มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ซึ่งในจำนวนนี้ รู้จักเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร้อยละ 91.00 มีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 93.41 และมีประสบการณ์และการใช้งานคอมพิวเตอร์เป็นเวลาเฉลี่ย 5 ปี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความสามารถในการใช้งานคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่เพื่อพิมพ์งาน/เอกสาร ร้อยละ 52.51 และส่วนใหญ่มีความรู้การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จากการฝึกอบรม ร้อยละ 32.79 และ 29.95 ตามลำดับ รองลงมา มีความรู้คอมพิวเตอร์จากคู่มือด้วยตนเอง ร้อยละ 24.70 และมีความรู้อินเทอร์เน็ตโดยศึกษาจากเพื่อน ร้อยละ 25.38 และส่วนหนึ่งได้รับความรู้และคำแนะนำ การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจากบุตร

1.3 พฤติกรรมการเปิดรับและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตร

1.3.1 พฤติกรรมการเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

จากจำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เคยสืบค้นข้อมูลจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จำนวน 83 คน มีความสามารถในการเชื่อมต่อและเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 97.59 ซึ่งมีความถี่หรือความบ่อยการให้บริการอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่นานๆ ครั้ง ร้อยละ 45.78 และรองลงมาคือ 2-3 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 27.71 ซึ่งใช้บริการอินเทอร์เน็ต-

เน็ตช่วงเวลา 10.01-12.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 37.35 ระยะเวลาการใช้บริการอินเทอร์เน็ตแต่ละครั้ง นานเฉลี่ย 1.15 ชั่วโมง แหล่งที่ใช้บริการมากที่สุดคือ สำนักงานเกษตรอำเภอ รองลงมาที่บ้าน การใช้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการข้อมูลข่าวสารและทราบเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ

1.3.2 พฤติกรรมการสืบค้นจากเว็บไซต์หน่วยงานที่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวข้องกับ

การเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เคยสืบค้นข้อมูลจากการเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตทั้งหมด 83 คน มีการเข้าใช้บริการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมพัฒนาที่ดิน ร้อยละ 83.13 และ 61.45 ตามลำดับ ส่วนเว็บไซต์ของสำนักงานปศุสัตว์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้าใช้บริการสืบค้นข้อมูลน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 7.23 ส่วนการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

- 1) จากแถบเมนู เพื่อแสวงหาข้อมูลห้องสมุดความรู้การเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 100
- 2) จากเมนูหลัก เพื่อแสวงหาข้อมูลพื้นฐานการเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 98.80
- 3) จากเมนูข่าว เพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวที่น่าสนใจมากที่สุด ร้อยละ 83.13
- 4) จากเมนูป้ายประกาศ เพื่อแสวงหาข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลมากที่สุด ร้อยละ 87.95 และ
- 5) จากเมนูไคคอน เพื่อแสวงหาข้อมูลระบบอินทราเน็ตกรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 56.63

1.3.3 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร ร้อยละ 90.36 และไม่ใช่ ร้อยละ 9.64 สาเหตุที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร เพราะส่วนใหญ่เห็นว่ามีความคุ้นเคยกับสื่อสารสนเทศรูปแบบอื่น นอกนั้นเห็นว่าเป็นความยุ่งยาก ขาดความชำนาญในการใช้และสารสนเทศที่ได้ไม่ตรงกับความต้องการ

1.4 การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในทุกด้านคือ การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร จากห้องสมุดความรู้เกษตร จากข้อมูลการเกษตรอื่นๆ ในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อตนเอง ในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อการปฏิบัติงาน และในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อสังคม โดยรวมเฉลี่ยปานกลาง และแยกสรุปการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในแต่ละด้าน ดังนี้

1.4.1 การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร

โดยรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.18 ซึ่งมีการใช้ประโยชน์มากเพื่อติดตามข่าวสารของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อเพิ่มความรู้ในงาน/หน้าที่ เพื่อใช้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรและเพื่อปรับตัวตามนโยบายภาครัฐ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.01, 3.84, 3.72 และ 3.59 ตามลำดับ

1.4.2 การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร

โดยรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.01 ซึ่งมีการใช้ประโยชน์มากจากหมวดศัตรูพืช และไม้ผล-ไม้ยืนต้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.49 และ 3.47 ตามลำดับ

1.4.3 การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรสารสนเทศ

ข้อมูลการเกษตรอื่นๆ โดยรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.02 ซึ่งมีการใช้ประโยชน์ปานกลางของข้อมูลทั้งหมด

1.4.4 การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อตนเอง

โดยรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.37 ซึ่งมีการใช้ประโยชน์มากเพื่อต้องการข่าวสาร ข้อมูล การใช้ข่าวสารการเกษตรและการใช้ข้อมูลการเกษตร คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.61, 3.52, 3.49 และ 3.48 ตามลำดับ

1.4.5 การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อการปฏิบัติงาน

โดยรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งมีการใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่ปานกลาง เช่น การบริการแก้ปัญหาเกษตรกร การถ่ายทอดเทคโนโลยี การอบรมหรือถ่ายทอดความรู้ และการจัดทำเอกสาร เป็นต้น ยกเว้น การวิจัยจะมีการใช้ประโยชน์น้อย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.99

1.4.6 การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อสังคม

โดยรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.20 ซึ่งส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์ปาน

กลาง แต่จะมีการใช้ประโยชน์มาก เพื่อการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรแก่เกษตรกร และการพัฒนาอาชีพเกษตรกรแก่เกษตรกร คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.47 และ 3.42 ตามลำดับ

1.5 การทดสอบสมมติฐาน

1.5.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับการใช้

ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพศ และตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุ มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นคือ ระดับการศึกษา รายได้ และอายุรับราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในทุกด้าน

1.5.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีประสบการณ์ในการใช้งานคอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกนั้นการมีหรือไม่มีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองและประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ต ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

1.5.3 สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

1) **การทดสอบความสัมพันธ์ด้านความสามารถ ความถี่ และช่วงเวลาการใช้อินเทอร์เน็ต** จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีความสามารถในการเชื่อมต่อและเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากข้อมูลการเกษตรอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตมีความ

สัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) การทดสอบความสัมพันธ์ระยะเวลาในการใช้งานอินเทอร์เน็ต จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) การทดสอบความสัมพันธ์พฤติกรรมกรเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์หน่วยงานที่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวข้องทางการเกษตรกับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เคยเข้าใช้บริการสืบค้นจากเว็บไซต์ ดังนี้

(1) กรมชลประทาน มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(2) กรมประมง มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(3) กรมปศุสัตว์ มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(4) กรมพัฒนาที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(5) กรมวิชาการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้การเคยเข้าใช้เว็บไซต์หน่วยงานไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรนอกเหนือจากด้านต่างๆ ตามที่กล่าวมา

4) การทดสอบความสัมพันธ์พฤติกรรม的开รับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตรกับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เคยเข้าแหล่งเพื่อแสวงหาข้อมูล ดังนี้

(1) สถานีวิทยุเพื่อการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากข้อมูลการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(2) ถามตอบปัญหาการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในทุกด้าน โดยที่ใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(3) แนะนำกรมส่งเสริมการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(4) ผลงานกรมส่งเสริมการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(5) ท้องเที่ยวเชิงเกษตร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(6) ข้าวคั่ว ข้าวเหนียว ข้าวประจําวัน มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(7) ข้าวที่น่าสนใจ มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(8) คลินิกเกษตร มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

(9) วิชาหกิจชุมชน มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากข้อมูลการเกษตรอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ

(10) ผลิตภัณฑ์ปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้การเข้าเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อแสวงหาข้อมูลจากข่าวเกษตรจากหนังสือพิมพ์ นโยบายและยุทธศาสตร์ ข้อมูลพื้นฐานการเกษตร เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่น สถิติการเกษตร สินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ข่าวเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในทุกด้าน

5) การทดสอบความสัมพันธ์พฤติกรรมกรเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรแหล่งข้อมูลจากไอคอนเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตรกับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เคยเข้าแหล่งข้อมูลจากไอคอน ดังนี้

(1) ศูนย์บริการองค์ความรู้การเกษตร ระบบภูมิสารสนเทศ สายด่วนข้อมูลภาครัฐ ระบบอินทราเน็ตกรมส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากระบบอินทราเน็ตกรมส่งเสริมการเกษตรจะมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากข้อมูลการเกษตรอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นกัน

(2) เชื่อมโยงเว็บไซต์หน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์ของกรมส่งเสริม

การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้การเข้าแหล่งข้อมูลจากไอคอนของเว็บไซต์กรมส่งเสริม

การเกษตรเพื่อแสวงหาข้อมูลจาก webmail@doae.go.th สืบค้นหมายเลขโทรศัพท์และ e-mail และบริการแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ไม่มีความสัมพันธ์กันกับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในทุกด้าน

ตารางที่ 5.1 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

ตัวแปรต้น	การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศฯการเกษตร					
	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
1. ลักษณะทางประชากร						
1.1 เพศ				✓		
1.2 ระดับการศึกษา				✓		
1.3 ตำแหน่ง					✓	
1.4 อายุ						
1.5 รายได้						
1.6 อายุราชการ						
2. ความรู้ความเข้าใจ						
2.1 การมีคอมพิวเตอร์						
2.2 ประสบการณ์ใช้คอมพิวเตอร์	✓					
2.3 ประสบการณ์ใช้อินเทอร์เน็ต						
3. พฤติกรรมการเปิดรับเทคโนโลยีฯ						
3.1 ความสามารถเชื่อมต่อเข้าระบบ		✓	✓			
3.2 ความถี่	✓				✓	
3.3 ช่วงเวลา	✓					
3.4 ระยะเวลา		✓			✓	

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศฯการเกษตร					
	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
4. การเข้าถึงสืบค้นเว็บไซต์การเกษตร						
4.1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์						
4.2 กรมชลประทาน		✓				
4.3 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์		✓				
4.4 กรมประมง	✓	✓				
4.5 กรมปศุสัตว์	✓					
4.6 กรมป่าไม้		✓				
4.7 กรมพัฒนาที่ดิน						
4.8 กรมวิชาการเกษตร	✓	✓				✓
4.9 กรมส่งเสริมสหกรณ์						
4.10 สนง.ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม						
4.11 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร						
4.12 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	✓			✓		
5. แหล่งข้อมูล/เมนูเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร						
5.1 สถานีวิทยุเพื่อการเกษตร	✓	✓	✓			
5.2 ข่าวเกษตรจากหนังสือพิมพ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.3 ถามตอบปัญหาการเกษตร		✓				
5.4 แนะนำกรมฯ						
5.5 นโยบายและยุทธศาสตร์						
5.6 ผลงานกรมฯ	✓					
5.7 ข้อมูลพื้นฐานการเกษตร						
5.8 เกษตรกรและสถาบันฯ						
5.9 สถิติการเกษตร						
5.10 สินค้าและผลิตภัณฑ์ฯ	✓					

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ตัวแปรต้น	การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศฯการเกษตร					
	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
5.11 ท้องเที่ยวเชิงเกษตร	✓					
5.12 ข้าวคั่ว ข้าวเด๋นฯ	✓					
5.13 ข้าวเผยแพร่ประชาสัมพันธ์						
5.14 ข้าวที่น่าสนใจ	✓					
5.15 ศูนย์บริการฯ						
5.16 คลินิกเกษตร	✓					
5.17 วิสาหกิจชุมชน	✓		✓			
5.18 หนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์ม	✓					
5.19 ผลิตอาหารปลอดภัย	✓	✓		✓		
5.20 ศูนย์บริการองค์ความรู้	✓					
5.21 ระบบภูมิสารสนเทศ	✓					
5.22 สายด่วนข้อมูลภาครัฐ	✓					
5.23 ระบบอินทราเน็ตกรมฯ	✓		✓			
5.24 webmail@doae.go.th						
5.25 เชื่อมโยงเว็บไซต์หน่วยงานกรมฯ	✓		✓			
5.26 สืบค้นหมายเลขโทรศัพท์ฯ						
5.27 บริการแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์						

หมายเหตุ

✓ หมายถึง ผลการทดสอบมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ฯ

Y1 หมายถึง การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศฯจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร

Y2 หมายถึง การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศฯจากห้องสมุดความรู้เกษตร

Y3 หมายถึง การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศฯจากข้อมูลการเกษตรอื่น ๆ

Y4 หมายถึง การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศฯในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อตนเอง

Y5 หมายถึง การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศฯในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อปฏิบัติงาน

Y6 หมายถึง การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศฯในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อสังคม

1.6 ปัญหา และข้อเสนอแนะ

1.6.1 ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร พบว่า ปัญหาจากผู้ใช้อคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ขาดความชำนาญในการใช้อินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ ขาดความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์และการสืบค้นข้อมูล นอกจากนี้การมีอายุมากทำให้ไม่สะดวกในการอ่านสารสนเทศจากจอคอมพิวเตอร์ การไม่ทราบแหล่งสารสนเทศตามต้องการ และเห็นว่าการขาดความรู้และไม่ทันกับยุคเทคโนโลยีของตนเอง

ส่วนปัญหาจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รองลงมา การขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์เสริม นอกจากนี้เห็นว่าสารสนเทศขาดความน่าเชื่อถือ และการระบาดของไวรัสในโปรแกรม

1.6.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านการปรับปรุงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุงระบบเครือข่ายให้มีความเร็วในการรับ-ส่งและดาวน์โหลดข้อมูล

ด้านการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่วนใหญ่เห็นว่าข้อมูลหรือสารสนเทศการเกษตรควรมีความกะทัดรัด มีความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดี ข้อมูลต้องมีความเหมาะสม/สอดคล้องกับสถานการณ์ และเห็นว่าควรเพิ่มบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญไว้แก้ปัญหาระดับอำเภอ

และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่สำคัญคือ การจัดหลักสูตรฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในทุกระดับ

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาประมวลกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

2.1 ลักษณะทางประชากร

จากผลการวิจัยด้านลักษณะทางประชากร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุเฉลี่ย 46 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รายได้เฉลี่ย 20,488.70 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และรับราชการ/

ปฏิบัติงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นเวลาเฉลี่ย 22 ปี ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล ยศเทียม (2545) ศึกษาเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรสำนักงานขยายเมล็ดพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีความใกล้เคียงกันในเรื่องอายุราชการ และรายได้

และผลการวิจัยยังพบว่า เพศ และตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อการใช้งาน ส่วนอายุมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อสังคม ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีอายุมากขึ้น จะมีการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรเพื่อสังคมมากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับอายุของกาญจนา แก้วเทพ (2541) ได้อธิบายว่าปริมาณและแบบแผนการใช้สื่อจะสัมพันธ์กับช่วงชีวิตที่เปลี่ยนไป เนื่องจากในแต่ละช่วงชีวิตคนเราจะเปลี่ยนสถานที่ที่ใช้เวลาอยู่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผู้ใหญ่จะอยู่นอกบ้านหรือที่ทำงานจึงมีผลต่อการใช้สื่อแต่จะมีเป้าหมายการใช้สื่อเพื่อประโยชน์ในการใช้งานมากกว่า ในแง่ของอายุคนสูงอายุมักจะคิดถึงเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรักษาพยาบาล และจากผลการวิจัยดังกล่าวอาจหมายถึงรวมถึงการปฏิบัติงานในสังคมเกษตรกรเพื่อเชิงสวัสดิการชุมชนด้วย ในขณะที่การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับอายุไม่ว่าอายุจะมากหรือน้อยก็มีการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในระดับเดียวกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติรัตน์ พุทธิสารชัย (2544) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการนำบริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้งานของพนักงานในบริษัทร่วมทุนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศและอายุที่ต่างกันได้รับประโยชน์จากการบริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตต่างกัน แต่จะไม่ใช่เป็นไปทางเดียวกันกับระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งถ้าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแสวงหาข้อมูลที่คาดว่าจะประโยชน์จากการบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกรมส่งเสริมการเกษตรก็น่าจะมีการนำไปใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อการใช้งานและเพื่อสังคมได้เช่นกัน

2.2 ความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

ด้านความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร ผลการวิจัย พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวน 2 ใน 3 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์เป็นเวลาเฉลี่ย 5 ปี และจากจำนวนดังกล่าวมีทักษะการใช้งานอินเทอร์เน็ต/เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้รับความรู้จากการฝึกอบรมมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นงลักษณ์ ยามสุข (2545) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้อีเมลล์ของพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น แต่จะแตกต่างจากงานวิจัยของ วิลาวรรณ โตะเอี่ยม (2541) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต ในห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่พบว่า มีการเรียนรู้การใช้อินเทอร์เน็ตจากคำแนะนำของเพื่อนมากที่สุด นอกนั้นการวิจัยครั้งนี้พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังได้รับความรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง จากเพื่อนและบุตร มีความเป็นไปได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีอายุเฉลี่ย 46 ปี แล้วมีความจำเป็นต้องการปรับตัวตามนโยบายภาครัฐ โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตลักษณะเป็นการส่วนตัว ซึ่งนอกเหนือจากการฝึกอบรมตามหลักสูตรและศึกษาด้วยตนเองจากคู่มือแล้ว จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่นเพื่อขอรับคำแนะนำเพิ่มเติม และบุคคลที่สามารถให้คำแนะนำที่ใกล้ชิดเห็นจะเป็นเพื่อนและบุตร ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ จันทร์ประเสริฐ (2541) ศึกษาเรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และผลการวิจัยของ Ladner และ Tillman (1992) สำรวจการใช้อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายบิตเน็ต (BITNET) ของบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะจำนวน 54 คน เพื่อศึกษาสภาพการใช้เครือข่ายและประโยชน์ที่ได้รับ ผลการสำรวจพบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนหนึ่งมีความรู้โดยการสอบถามจากผู้ใกล้ชิด

และพบว่า มีการใช้งานคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐานเพื่อการพิมพ์งาน/เอกสาร ซึ่งมี ความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล ชยเทียม (2545) พบว่า ใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์งานเป็นส่วนใหญ่ และยังพบว่า ประสิทธิภาพในการใช้งานมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hoffman และ Novak (1996) ได้สำรวจผู้ที่ติดต่อเข้าใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในสหรัฐอเมริกา เพื่อศึกษาระดับของการใช้อินเทอร์เน็ตกับระดับของการใช้แหล่งสารสนเทศเวปไซด์ ไซด์ เว็บ พบว่า ผู้มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์มากกว่า 3 ปี มีการใช้แหล่งสารสนเทศ เวปไซด์ ไซด์ เว็บ มากกว่าผู้มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์น้อยกว่า 3 ปี และ Mohaiadin (1995) ศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามาเลเซียที่ศึกษาในต่างประเทศและปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในฐานะที่เป็นนวัตกรรม พบว่า ประสิทธิภาพและทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์กับความถี่และความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ต และฐิติรัตน์ พุทธิสารชัย (2544) พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้ประโยชน์จากบริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ส่วนการมีหรือไม่มีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง และประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์สารสนเทศในด้านใดเลย ผลการวิจัยแตกต่าง

จากงานวิจัยของ อำไพศรี โสประทุม (2539) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร และ ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับสื่อคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า ความเป็นเจ้าของสื่อมีความสัมพันธ์กับความถี่บ่อยในการใช้การช่วยพัฒนาในการทำงาน และ องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ (2539) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเวปไซด์ ไรต์ เวบ ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์เองมีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านเวปไซด์ ไรต์ เวบ มากกว่านักศึกษาที่ไม่เป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งจากผลการวิจัยที่แตกต่างกันสาเหตุความเป็นไปได้อาจเห็นว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะมีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองร้อยละ 56 แต่พบว่าแหล่งเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากสำนักงานเกษตรอำเภอมากที่สุด (ร้อยละ 52.03) ส่วนที่บ้าน ร้อยละ 27.70 เท่านั้น

2.3 พฤติกรรมการเปิดรับและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตร

2.3.1 พฤติกรรมการเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

ผลการวิจัย พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความถี่หรือความบ่อยการเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตนานๆ ครั้งมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณกานต์ ยามสุข (2545) ศึกษาเรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ด้วยเหตุผลจากบางครั้งการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาจะมีผลมาจากการสั่งงานของอาจารย์ผู้สอนหรือวิชาเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต แต่จะแตกต่างจากงานวิจัยของวิลาวัณย์ โต๊ะเยี่ยม (2541) พบว่า นักศึกษามีความถี่ในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ของ จรินทร์ ธานีศิลปกุล (2545) ศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อเว็บไซต์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษามีความถี่ในการเปิดรับอินเทอร์เน็ต 2-3 วันต่อสัปดาห์มากที่สุด และงานวิจัยของ มหัฐพล อรุณสวัสดิ์ (2539) ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหา และความต้องการใช้บริการของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้โดเมนเน็ตเสิร์ฟและเวนิจ หงษา (2541) ศึกษาเรื่อง การใช้และการยอมรับอินเทอร์เน็ตของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเช่นเดียวกับงานวิจัยของ จิราพรณ สวัสดิพงษ์ (2542) ศึกษาเรื่อง การใช้บริการสืบค้นข้อมูลผ่านบริการเวปไซด์ ไรต์ เวบ ในห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสุรพล ยศเทียม (2545) พบว่า การติดต่อเข้าใช้ศูนย์บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์

สำหรับช่วงเวลาการให้บริการอินเทอร์เน็ตของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า ช่วงเวลาที่เข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือช่วงเวลา 10.01-12.00 น. ซึ่งจะมีผลมาจาก

แหล่งที่เข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ สำนักงานเกษตรอำเภอ ซึ่งช่วงเวลากการเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับงานวิจัยของ เวนิจ หงษา (2541) คือ ช่วงเวลา 09.00-12.00 น. มากที่สุด แต่แตกต่างกับงานวิจัยของ รัตนภรณ์ นະขาว (2542) ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการใช้บริการของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตเครือข่ายนนทรี วรรณกานต์ ยามสุข (2545) มหัทธพล อรุณสวัสดิ์ (2539) และวิลาวัณย์ โตะเอี่ยม (2541) ต่างก็พบว่ามีการเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากที่สุดในช่วงเวลา 21.00-24.00 น., 16.00 น., 21.00-23.00 น. และเวลา 16.30 น. ตามลำดับ

ส่วนระยะเวลาการเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ต พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตแต่ละครั้งนานเฉลี่ย 1.15 ชั่วโมง ซึ่งมีความใกล้เคียงกับงานวิจัยของ เวนิจ หงษา (2541) มหัทธพล อรุณสวัสดิ์ (2539) รัตนภรณ์ นະขาว (2542) และ จรินทร์ ธนาศิลปกุล (2545) พบว่า ระยะเวลาการให้บริการอินเทอร์เน็ตอยู่ระหว่าง 1-2 ชั่วโมง แต่งานวิจัยของวันชาติ ภูมิ (2545) ศึกษาเรื่อง การใช้และไม่ใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และวรรณกานต์ ยามสุข (2545) พบว่า ระยะเวลาอยู่ในช่วง 1-3 ชั่วโมง

และเมื่อพิจารณาจากการเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัสถ์ เกษมไชยานันท์ (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานคร จีราพรรณ สวัสดิพงษ์ (2542) และ จรินทร์ ธนาศิลปกุล (2545) แต่มีความแตกต่างจากงานวิจัยของเพ็ญทิพย์ จิรพินธุสรณ์ (2539) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า นักศึกษาและบุคลากรมีความต้องการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และบันเทิง ตามลำดับ และพรพรรณ บุญทิม (2539) ศึกษาเรื่อง การใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในงานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ส่วนมากบรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศใช้โปรแกรมไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อตอบโต้ข้อความ แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นระหว่างกัน มหัทธพล อรุณสวัสดิ์ (2539) พบว่า ผู้ใช้บริการใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ส่วนวิลาวัณย์ โตะเอี่ยม (2542) พบว่า เพื่อการสื่อสาร และศักดา จันทร์ประเสริฐ (2541) พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร

2.3.2 พฤติกรรมการเข้าใช้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร จากเว็บไซต์หน่วยงานที่เผยแพร่ข้อมูลทางการเกษตร

เมื่อพิจารณาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เคยสืบค้นข้อมูลจากการเข้าใช้บริการ พบว่า มีการเข้าใช้บริการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร มากที่สุด (100 เปอร์เซ็นต์) รองลงมาคือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร และกรมพัฒนาที่ดิน แต่ในทางกลับกันพบว่า เว็บไซต์ของสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้าใช้บริการสืบค้นข้อมูลน้อยที่สุด

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร ถือว่ามีความสอดคล้องตามที่ จรินทร์ทิพย์ แก้วกล้า (2543) ว่าผู้รับสารเพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ โดยการติดตามและสังเกตการณ์ความเคลื่อนไหวรอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อทันเหตุการณ์ ทันสมัยและเรียนรู้ในสิ่งที่ควรรู้ เมื่อบุคคลมีความต้องการเปิดรับสื่อแล้วขั้นต่อไปก็จะเป็นไปตามทฤษฎีการแสวงหาข่าวสารที่เกิดจากการสื่อสารที่ผู้รับสารเป็นผู้แสดงความต้องการในสารที่ตนต้องการตามที่ กมลรัฐ อินทรทัศน์ (2547) ได้สรุปการแสวงหาข่าวสารหรือการเลือกรับข่าวสารนอกจากเพื่อสนับสนุนทัศนคติหรือความคิด และความเข้าใจที่มีอยู่เดิมแล้วยังเป็นการแสวงหาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางอื่นๆ ด้วย เช่น เพื่อมีความรู้ เพื่อเป็นแนวทางตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ และพีระ จิระโสภณ (2544) กล่าวว่า การเลือกบริโภคสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสาร เพราะบุคคลแต่ละคนต่างมีวัตถุประสงค์ มีความตั้งใจจึงส่งผลต่อความต้องการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่างๆ กัน

และจากการศึกษาการเข้าแสวงหาข่าวสารจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การเข้าใช้บริการเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข้อมูลทางการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเลือกรับสาร ซึ่ง เสรี วงษ์มณฑา (2542) เชื่อว่าถ้าข่าวสารใดๆ ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความคิดเห็น ค่านิยม ทัศนคติหรือปทัสถานของกลุ่มแล้ว ข่าวสารนั้นจะไม่ได้รับความสนใจหรือถ้าเปิดรับก็จะไม่สนใจอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับแนวคิดของ พีระ จิระโสภณ (2544) ว่า กระบวนการเลือกสรรเปรียบเสมือนเครื่องกรอง 3 ชั้นคือ การเลือกเปิดรับหรือการเลือกสนใจ การเลือกรับรู้หรือการตีความ และกระบวนการเลือกจดจำ

2.3.3 พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

เมื่อพิจารณาด้านพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ใช้ และพบว่าสาเหตุที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ

เกษตรไม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร เพราะว่ามีความคุ้นเคยกับสื่อ/สารสนเทศรูปแบบอื่นที่เคยใช้ในอดีตมากกว่า และเห็นว่าเป็นความยุ่งยาก การขาดความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษ ความไม่เข้าใจถึงการนำไปใช้ประโยชน์หรือมองว่ามีการใช้ประโยชน์ได้น้อย ซึ่งบางครั้งสารสนเทศไม่ค่อยตรงกับความต้องการ

จากสาเหตุที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรเป็นผลการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohaiadin (1995) พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในฐานะนวัตกรรมคือประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ต การปรับตัวให้เข้ากับนวัตกรรม ความสลับซับซ้อนของระบบ ความพยายามในการทดลองใช้อินเทอร์เน็ต การเป็นคนช่างสังเกตและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยของ วันชาติ ภูมิ (2545) ศึกษาเรื่อง การใช้และไม่ใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่จากผู้ในด้านมีความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษ และผลการวิจัยพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดการเปิดรับสื่อของ ชูพา สุภากุล (2543) ที่กล่าวว่า การที่ผู้รับสารเลือกเปิดรับสื่อชนิดใดขึ้นอยู่กับทางเลือกสื่อคือ เลือกสื่อที่จัดหามาได้ การเลือกสื่อที่ตนสะดวกและนิยมเลือกสื่อตามความเคยชิน ลักษณะเฉพาะของสื่อและเลือกสื่อที่สอดคล้องกับตน

2.3.4 ความสัมพันธ์พฤติกรรมการใช้เว็บไซต์หน่วยงานเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางการเกษตรกับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเข้าถึงค้นข้อมูลการเกษตรจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร และพบว่าการสืบค้นจากเว็บไซต์กรมวิชาการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

และพบว่า การสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตรจากเมนูสถานีวิจัยเพื่อการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากข้อมูลการเกษตรอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการใช้

ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อนำมาตอบปัญหาการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในทุกด้าน โดยที่ใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกนั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และเมื่อนำผลผลิตอาหารปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากห้องสมุดความรู้การเกษตร และการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร การแสวงหาข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของ แคทซ์ และคณะ (Katz and others, 1974) และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohaiadin (1995) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในฐานะนวัตกรรมคือประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ต และเมื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตแล้วก็สามารถนำสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ตามความต้องการของตนเอง และแนวคิดบทบาทของการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการเกษตร ประมะ สตะเวทิน (2546) กล่าวว่า การสื่อสารสามารถมีบทบาทต่อการพัฒนาทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในด้านการยกระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรหรือผู้รับสารให้ข่าวสารการเคลื่อนไหวทางด้านการเกษตร แนะนำส่งเสริมการพัฒนาการผลิตทางการเกษตร กระตุ้นและสนับสนุนให้เกษตรกรมีความสามารถในการผลิต การให้ข้อมูลเกษตรกรในการเสริมสร้างความเข้าใจสู่สภาพการณ์ต่างๆ โดยรู้จักแก้ปัญหาความต้องการที่แท้จริง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งในชุมชนและต่างชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ผลการวิจัยด้านการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรก็มีความสอดคล้องเป็นไปตามแนวคิดการใช้ประโยชน์สารสนเทศของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ และสอดคล้องกับแนวคิด McLuhan's ที่เชื่อว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวกำหนดหรือสามารถเป็นตัวชี้นำการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

2.4 ปัญหา และข้อเสนอแนะ

2.4.1 ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร

จากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ขาดความชำนาญในการใช้อินเทอร์เน็ต ขาดความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์และสืบค้นข้อมูล นอกจากนี้การมีอายุมากทำให้ไม่สะดวกในการดูและอ่านสารสนเทศจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ การไม่พบแหล่งสารสนเทศตามต้องการ และเห็นว่าการขาดความรู้และไม่ทันกับยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจากระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์แล้ว ส่วนใหญ่คือการขาดความชำนาญในการใช้สื่อ จากการวิจัยประการหนึ่งที่พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรซึ่งมีอายุเฉลี่ย 46 ปี และผู้ที่มีอายุสูงสุดคือ 57 ปีนั้นอาจเป็นไปได้ว่าส่งผลให้ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สื่อสมัยใหม่ ถึงแม้ว่าบางส่วนจะได้รับการอบรมตามหลักสูตรแต่ก็ขาดความต่อเนื่องจึงไม่ได้สะสมความรู้/ประสบการณ์ เพราะการใช้สื่อดังกล่าวถือเป็นเรื่องใหม่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รัฐบาลมีนโยบายการปฏิรูประบบราชการ และการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับกรมเมื่อเดือนตุลาคม 2545 จากผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีของวิลเลียม อ็อกเบิร์น (William, 1992) เรื่องการตามกันไม่ทันทางวัฒนธรรมหรือการหยุดชะงักทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดภาวะการณ์ปรับตัวไม่ทัน และการตามไม่ทันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลจากความขลาดกลัว การไม่ยอมรับเทคโนโลยี การไม่ยอมศึกษาหาความรู้ใหม่จึงไม่เข้าถึงสารสนเทศ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hoffman และ Novak (1996) พบว่า การนำมาใช้ของบุคลากรในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปจะใช้แหล่งสารสนเทศเวปไซด์ ไซด์ เว็บบมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้งานคอมพิวเตอร์น้อยกว่า 3 ปี และ สุรพล ยศเทียม (2545) พรพรรณ บุญทิม (2539) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของบุคลากรคือการขาดความรู้และขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.4.2 ปัญหาจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและอื่น ๆ

จากผลการวิจัยพบว่า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความเร็วต่ำ การขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์เสริม สารสนเทศขาดความน่าเชื่อถือ และการระบาดของไวรัสในโปรแกรม เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยหรือข้อจำกัดเหล่านี้แล้วจะเกี่ยวข้องกับด้านเทคนิคหรือตัวระบบเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญทิพย์ จิรพินนุสรณ์ (2539) มหัทธพล อรุณสวัสดิ์ (2539) นงลักษณ์ ยามสุข (2545) ھرรษา วงศ์ธรรมกุล (2541) และชนัสต์เกษมไพชนันท์ (2544) พบว่า ระบบการสื่อสารมีความเร็วต่ำ

2.4.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการปรับปรุงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร ควรปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้มีความเร็วสูง ส่วนการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อยากให้มีการจัดการข้อมูลหรือสารสนเทศมีความกะทัดรัด ความถูกต้อง ความเชื่อถือได้ ข้อมูลมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งสามารถนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ได้ดี ตลอดจนการมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประจำอำเภอ ด้านข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่า ควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกระดับ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ บุญทิม (2539) ข้อเสนอแนะได้แก่ ควรมีคู่มือการใช้อินเทอร์เน็ตและควรให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมและพัฒนาด้านภาษา ธรรมชาติ วงศ์ธรรมกุล (2541) ศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีสารสนเทศระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ข้อเสนอแนะด้านการปรับปรุงเครือข่ายการสื่อสารข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และปรับปรุงเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และศักดา จันทรประเสริฐ (2541) การสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมเพิ่มความสามารถใช้สารสนเทศและเครื่องมืออินเทอร์เน็ตประเภทต่างๆ

จากผลการศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา มีข้อค้นพบที่น่าสนใจดังนี้ คือ

1. การศึกษาจากประชากรคือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวน 1 ใน 3 หรือคิดเป็นร้อยละ 33.33 ของประชากรทั้งหมดไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีอายุสูงสุดคือ 57 ปี หรืออายุเฉลี่ย 46 ปี และพบว่าส่วนใหญ่ได้รับความรู้โดยการฝึกอบรม หากแต่ผู้ที่มีความสนใจส่วนตัวก็สามารถเรียนรู้จากบุคคลที่ใกล้ชิดและส่วนหนึ่งได้รับการเรียนรู้จากบุตร

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีพฤติกรรมการเปิดรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรนานๆ ครั้ง และมีความสนใจแสวงหาสารสนเทศลักษณะเชิงวิชาการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และภารกิจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่พบว่าการสืบค้นจากเว็บไซต์หน่วยงานที่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการเกษตร คือ กรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 100 และการสืบค้นข้อมูลจากแถบเมนูเพื่อแสวงหาข้อมูลห้องสมุดความรู้การเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 100 เช่นกัน ซึ่งการเคยเข้าใช้เมนูดังกล่าวจะได้สารสนเทศที่สอดคล้องกับการใช้เพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากวิชาการเกษตรจากห้องสมุดการเกษตรใน

หมวดศัตรูพืช และ ไม้ผล-ไม้ยืนต้น และการเคยเข้าสืบค้นจากเว็บไซต์หน่วยงานที่เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ส่วนใหญ่เข้าสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ของ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งน่าจะเป็นความต้องการวิชาการเกษตรที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในพื้นที่เช่นกัน

และพบว่า พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตร และส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ใช้ เพราะเห็นว่าตนเองมีความคุ้นเคยกับสื่อ/สารสนเทศรูปแบบอื่น และการขาดความชำนาญในการใช้สื่อสมัยใหม่ และจากพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรนานๆ ครั้ง เพราะในองค์กรหรือสำนักงานเกษตรอำเภอจะมีบุคลากรคอยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการแสวงหาและบริการสารสนเทศ

3. การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในทุกด้านระดับปานกลาง ซึ่งส่วนใหญ่พบว่า การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรจะมีความสอดคล้องกันในลักษณะเชิงวิชาการ

4. ความสัมพันธ์พฤติกรรมการใช้เว็บไซต์หน่วยงานเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางการเกษตรกับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร พบว่า พฤติกรรมการเข้าสืบค้นข้อมูลการเกษตรจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตร ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร และพบว่า การสืบค้นจากเว็บไซต์กรมวิชาการเกษตร จากเมนูสถานีวิจัยเพื่อการเกษตร เมนูถามตอบปัญหาการเกษตร และเมนูผลิตอาหารปลอดภัยของ กรมส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 อย่างโดดเด่นและเห็นได้ชัดเจนกว่าตัวแปรตัวอื่นๆ จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความต้องการสารสนเทศเหล่านี้มากกว่าด้านอื่น กล่าวคือ การได้รับวิชาการที่สามารถตอบสนองความต้องการ และมีความหลากหลาย ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งสารสนเทศที่ดี ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรควรให้ความสำคัญต่อการ ปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับสาร และสามารถนำเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

5. การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อการสื่อสารโดยตรงน้อย เช่น การใช้ Webmail@doae.go.th

กรมส่งเสริมการเกษตรนับว่าเป็นองค์กรหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของประเทศ ซึ่งมีพันธกิจเกี่ยวกับงานบริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตการเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ตลอดจนการให้บริการและส่งเสริมอาชีพการเกษตร โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ภายใต้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ปัจจุบันได้ดำเนินการให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ประสานการปฏิบัติงานความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตรในฐานะกรรมการและเลขานุการร่วมกับแกนนำชุมชน การที่จะดำเนินการกิจดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงนั้น การสื่อสารซึ่งในยุคปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ และการให้บริการต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานให้สอดคล้องกับการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ และการกำหนดวิสัยทัศน์ของศูนย์สารสนเทศกรมส่งเสริมการเกษตรที่มุ่งการใช้ประโยชน์คือ “ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรไทยก้าวไกลทันโลก”

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทเป็นนักวิชาการด้านการสื่อสารและพัฒนา เพราะเป็นผู้นำกระบวนการในการสื่อสารและเชื่อมโยงแหล่งวิทยาการ เทคโนโลยีการแพร่กระจายข่าวสาร คอยให้รายละเอียดและคำแนะนำ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจยอมรับและสามารถนำวิทยาการใหม่ ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีพื้นบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการแลกเปลี่ยนกันเพื่อใช้ในการตัดสินใจและนำไปสู่การปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสม จากความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกลายเป็นสื่อสมัยใหม่และเป็นเรื่องใหม่สำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ย่อมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาบุคคลและสังคมอย่างมาก การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นประการหนึ่ง เพราะสภาพเป็นอยู่ปัจจุบันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่มีจำนวนลดลง แนวทางการแก้ปัญหาคือการทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น และสิ่งจำเป็นที่ต้องทำก็คือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรมาสนับสนุน ดังนั้นสิ่งสำคัญประการต่อมาที่ต้องพัฒนาควบคู่ไปด้วยกันคือการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะคิด การยอมรับและเปลี่ยนพฤติกรรมในเชิง

บวกเพื่อการแสวงหา การเข้าถึงแหล่งสาร การเลือกสรรสาร และการแพร่กระจายข่าวสารของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รู้เท่าทันและตระหนักถึงประโยชน์ สร้างเสริมประสบการณ์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ การบูรณาการด้านสื่อและสารให้เกิดองค์ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง เหมาะสมกับการนำไปพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่และสังคมโดยยึดเกษตรกรเป็นเป้าหมายหลัก ซึ่งเป็นไปตามลักษณะการไหลของข่าวสารจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาสู่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรแล้วไหลไปสู่เกษตรกรตามลำดับ

ผลจากการวิจัยการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดสงขลา การใช้สื่อดังกล่าวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะต้องมีการประยุกต์ใช้โดยเป็นผู้ปรับเปลี่ยนจากการสื่อสารทางเดียวตามคุณลักษณะของสื่อซึ่งมีความเกี่ยวข้องด้านความสามารถใช้สื่อกับวิถีชีวิตของเกษตรกรน้อย หรือมีความสามารถในการรับสารและการเลือกสรรของผู้รับสารในระดับต่ำให้มาสู่การสื่อสารสองทางได้โดยอาศัยสื่อบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นสื่อกลางตามกระบวนการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบต่างๆ เช่น การส่งเสริมแบบการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้ในกลุ่มกิจกรรม เป็นต้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงด้วยการสื่อสารกลับของผู้รับสาร และผลที่ได้รับคือการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเชิงบวกของเกษตรกรส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสังคม เกษตรกรอันเกิดจากบทบาทและแนวคิดการวางแผนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การพัฒนาบุคลากรด้วยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสนับสนุนจากผู้บริหารระดับอำเภอ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้เกิดความชำนาญและตระหนักถึงความสำคัญการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

3.1.2 การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร โดยภาพรวมจะมีความต้องการสารสนเทศลักษณะเชิงวิชาการมากกว่าการสื่อสาร ดังนั้น เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่มากขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านสารสนเทศและศูนย์สารสนเทศกรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการ update สารสนเทศให้ทันสถานการณ์

3.1.3 ความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรที่เด่นชัดคือ การเข้าใช้บริการสืบค้นแหล่งสารสนเทศจากกรมวิชาการเกษตร สถาบันวิทยุเพื่อการเกษตร การผลิตอาหารที่ปลอดภัย และถามตอบปัญหาการเกษตร ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องระดับกระทรวง และกรม จำเป็นต้องบูรณาการสารสนเทศวิชาการเกษตรให้มีคุณภาพ

3.1.4 การปรับปรุงประสิทธิภาพเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้การใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรมีความก้าวหน้าและพัฒนาการใช้ประโยชน์ในทุกด้านสนองนโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างแท้จริง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ประชากรที่ทำการศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอของจังหวัดสงขลาเท่านั้น เพื่อให้ครอบคลุมบุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตร น่าจะทำการศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับผู้บริหารกับระดับผู้ปฏิบัติการไม่ว่าจะเป็นระดับอำเภอ จังหวัด หรือระดับเขต เพื่อจะได้ทราบถึงแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์และสารสนเทศให้สอดคล้องกับการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

3.2.2 จากงานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการเกษตร ดังนั้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจด้านการนำสารสนเทศมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ น่าจะใช้งานวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาศึกษาด้านการวิเคราะห์สื่อและหรือการวิเคราะห์เนื้อหาสารวิชาการเกษตรจากเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อจะได้ทราบถึงรายละเอียดด้านคุณภาพของสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมการเกษตร

3.3.3 ผลสืบเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเกษตรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยุติเป็นการกระจายอำนาจในการปกครองตนเองตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 น่าจะทำการศึกษาถึงความพร้อมหรือศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการให้บริการสารสนเทศการเกษตรแก่ชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารและการแก้ไขปัญหาการเกษตรในลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือการจัดการความรู้ภายใต้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล